

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/15/2017
Identifikačné číslo spisu: 4016200606
Dátum vydania rozhodnutia: 28.11.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:4016200606.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Judity Kokolevskej a Mgr. Viliama Pohančenika, v právnej veci navrhovateľky: W. G., bytom A. K. XX/XX, I., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o starobný dôchodok, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sd/266/2016-20 zo 17. októbra 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sd/266/2016-20 zo 17. októbra 2016 m e n í tak, že rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredia č. XXX XXX XXXX X zo 04. mája 2016 spolu so zmenovým rozhodnutím zo dňa 09. júna 2016 z r u š u j e a vec jej v r a c i a na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Navrhovateľke náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom č. k. 23Sd/266/2016-20 zo 17.10.2016 Krajský súd v Nitre potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 04.05.2016 ktorým bola zamietnutá žiadosť navrhovateľky o priznanie starobného dôchodku podľa § 65 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov. Krajský súd v rozsudku uviedol, že navrhovateľke bol od 01.01.2003 priznaný výsluhový dôchodok v sume 12.479 Sk mesačne podľa § 38 a § 128 zákona č. 328/2002 Z.z. Suma starobného dôchodku 7.451 Sk mesačne bola vymeraná z najvýhodnejšieho priemerného mesačného zárobku podľa § 131 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení za roky 1998-2002 v sume 19.789 Sk s prihladením na započítanú dobu zamestnania od 18. roku veku, t.j. 38 rokov, z toho 21 rokov v II. kategórii funkcií a 17 rokov v III. pracovnej kategórii. Suma prídavku 5.028 Sk mesačne bola vymeraná s prihladením na dobu trvania služobného pomeru podľa § 217 ods. 1 a 2 zákon a č. 73/1998 Z.z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru. Vzhľadom na to, že nárok na výsluhový dôchodok navrhovateľke vznikol od 01.01.2003, t. j. v období od 01.07.2002 do

31.12.2010, bol vykonaný výpočet výšky výsluhového dôchodku podľa § 39, § 58 a § 60 zákona č. 328/2002 Z.z. (10.797 Sk mesačne) ako aj podľa § 128 zákona č. 328/2002 Z.z., to znamená že sa vypočítava výška starobného dôchodku podľa zákona č. 100/1988 Zb. spolu s prídavkom k starobnému dôchodku podľa zákona č. 73/1998 Z.z. (7451 Sk + 5 028 Sk= 12 479 Sk). Keďže výška výsluhového dôchodku určená podľa § 39, § 58 a § 60 zákona č. 328/2002 Z.z. bola nižšia ako výška výsluhového dôchodku vypočítaná podľa § 128, navrhovateľke bol priznaný výsluhový dôchodok v sume určenej podľa V. časti zákona č. 100/1988 Zb. To podľa názoru krajského súdu znamená, že podmienky nároku na starobný dôchodok podľa § 132 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. posúdil a sumu dôchodku aj so zohľadnením dôb zamestnania získaných vo všeobecnom systéme už určil útvár sociálneho zabezpečenia GR ZVJS. Dodal, že nárok na ten istý druh dôchodku za tie isté doby zamestnania poistencovi vzniknúť nemôže, odporkyňa teda žiadosť navrhovateľky o priznanie dôchodku zo všeobecného systému zabezpečenia k 24.02.2013 zamietla správne. V prípade žiadosti navrhovateľky výsluhový dôchodok zvýši útvár sociálneho zabezpečenia GR ZVJS po prevedení poistného na starobné poistenie od sociálneho poistenia na žiadosť útvaru sociálneho zabezpečenia GR ZVJS.

Rozsudok krajského súdu napadla navrhovateľka včas podaným odvolaním. Namietla, že má nárok na starobný dôchodok za doteraz nezhodnotenú dobu civilnej práce vyše 20 rokov podľa zákona č. 461/2003 Z.z. Rozsudok krajského súdu nepovažovala za súladný so zákonom, lebo vychádzal iba z pohľadu interného dokladu z ÚSZ GR ZVJS zo dňa 12.12.2002 - rezortného evidenčného listu príslušníka, ktorý de iure stratil v rezorte zmysel od účinnosti zákona č. 328/2002 Z.z. v tom zmysle, že sa od 01.07.2002 hodnotí a započítava pre priznanie výsluhového dôchodku už len doba služby vrátane základnej vojenskej služby. Uviedla, že súd mal hodnotiť dobu započítanú pre priznanie výsluhového dôchodku podľa potvrdenia Úradu sociálneho zabezpečenia Zboru väzenskej a justičnej stráže zo dňa 23.02.2016, ktoré v rozhodnutí aj cituje. Namiesto toho však prijal názor Sociálnej poisťovne, a rozhodoval podľa rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1So/33/2014 z 30.06.2014, ktorý je jediný, ktorý dal v rovnakej veci za pravdu Sociálnej poisťovni. Nepovažovala ho preto za judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

Odporkyňa sa k odvolaniu nevyjadřila.

Podľa § 492 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len S. s. p.) konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok a rozhodnutie odporkyne, v súlade s § 250ja ods. 2 O. s. p. bez nariadenia pojednávania, a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky je dôvodné.

Podľa § 65 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom do 31. decembra 2007 poistenec má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 10 rokov a dovŕšil dôchodkový vek.

Podľa § 65 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“ alebo „zákon č. 461/2003 Z.z.“) dôchodkový vek je 62 rokov veku poistenca, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 21 ods. 2 písm. d/ zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“) žena má nárok na starobný dôchodok, ak bola zamestnaná najmenej 25 rokov a dosiahla vek aspoň 56 rokov, ak vychovala jedno dieťa, pokiaľ pre ňu nie je výhodnejšie ustanovenie odseku 1; pri posudzovaní nároku ženy na starobný dôchodok sa prihliada na deti uvedené v § 9 ods. 1 písm. e/ a na deti, ktoré vychovala ako pestúnka v osobitných zariadeniach pestúnskej starostlivosti.

Podľa § 175 zákona č. 100/1988 Zb. i § 274 zákona č. 461/2003 Z.z. nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie alebo služby I. a II. kategórie funkcií sa priznávajú do 31.

decembra 2023.

Podľa § 255 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj zamestnanie a náhradná doba získané pred 01. januárom 2004 podľa predpisov účinných pred 01. januárom 2004, ak tento zákon neustanovuje inak.

V zmysle § 274 ods. 1 a 2 zákona č. 461/2003 Z.z. nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa zachovávajú. Suma starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku a invalidného dôchodku, na ktorý vznikne nárok podľa odseku 1, nesmie byť nižšia ako suma určená podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003, a to vrátane úpravy dôchodku a zvýšenia dôchodkov prislúchajúcich podľa osobitného predpisu.

Keďže navrhovateľka vychovala jedno dieťa, v zmysle § 21 ods. 2 písm. d/ zákona č. 100/1988 Zb. dosiahla dôchodkový vek dňa XX.XX.XXXX, teda dovŕšením veku 56 rokov.

Navrhovateľka študovala od 04.08.1964 do 01.08.1966 (III. pracovná kategória), od 02.08.1966 do 14.10.1978 vykonávala civilné zamestnanie (III. pracovná kategória), vykonávala službu v Zbore väzenskej a justičnej stráže od 15.10.1978 do 31.12.1999 v II. kategória funkcií a od 01.01.2000 do 31.12.2002 v III. pracovnej kategórii.

Pokiaľ odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľky o starobný dôchodok s odôvodnením, že pre nárok na výšku výsluhového dôchodku bola navrhovateľke zohľadnená doba získaná aj vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia ako aj v osobitnom systéme poistenia, čo vylučuje možnosť vzniku ďalšieho nároku na ten istý druh dôchodku za tie isté doby poistenia, taký jej záver nie je správny.

Z potvrdenia Útvaru sociálneho zabezpečenia GR ZVJS č. GR ZVJS-12826/33-2013 z 13.11.2013 totiž nevyplýva, že navrhovateľke boli na posúdenie nároku na výsluhový dôchodok zhodnotenú aj doby civilného zamestnania. Vyplýva z neho len to, že suma výsluhového dôchodku, na ktorý vznikne nárok po 01.07.2002 nesmie byť nižšia ako suma starobného dôchodku, invalidného dôchodku s prídavkom k tomuto dôchodku, na ktorý vznikol nárok v tomto období podľa predpisov pred účinnosťou tohto zákona a keďže suma starobného dôchodku spolu s prídavkom k starobnému dôchodku bola vyššia, výsluhový dôchodok bol priznaný v sume starobného dôchodku a jeho prídavku.

Spôsob výpočtu sumy výsluhového dôchodku policajta je upravený v § 39 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z.z. Výsluhový dôchodok vypočítaný podľa tohto ustanovenia by navrhovateľke podľa rozhodnutia o priznaní výsluhového dôchodku patril iba v sume 10.797 Sk mesačne.

V zmysle § 128 zákona č. 328/2002 Z.z. suma výsluhového dôchodku policajta, na ktorý vznikne nárok v období po účinnosti tohto zákona do 31. decembra 2010, nesmie byť nižšia ako suma starobného dôchodku s prídavkom k tomuto dôchodku, na ktorý by vznikol nárok v tomto období podľa predpisov pred účinnosťou tohto zákona v sume určenej podľa predpisov pred účinnosťou tohto zákona.

Podľa potvrdenia GR ZVJS z 23.02.2016 na účely výsluhového zabezpečenia boli navrhovateľke ako doba trvania služobného pomeru zhodnotenú len doby od 15.10.1978 do 31.12.1999 a od 01.01.2000 do 31.12.2002.

Aj z rozhodnutia GR ZVJS číslo: GR ZVJS-12826/120-2003 z 19.01.2003 o priznaní výsluhového dôchodku od 01-01-2003 vyplýva, že na účely nároku na tento dôchodok (§ 38 ods. 1) a výpočtu sumy výsluhového dôchodku podľa § 39 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z.z. bolo navrhovateľke zhodnotených len 24 skončených rokov služby. Keďže výška výsluhového dôchodku, vypočítaná podľa § 39 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z.z. však bola nižšia ako úhrn sumy starobného dôchodku (určenej podľa zák.č.100/1988 Zb.) a sumy prídavku k starobnému dôchodku, v súlade s § 128 zákona č. 328/2002 Z.z. jej bol priznaný výsluhový dôchodok v sume uvedeného úhrnu starobného dôchodku a prídavku k dôchodku.

Z ustanovení § 38, § 39 a § 128 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z.z. vyplýva, že nemožno stotožňovať potrebnú dobu pre vznik nároku na výsluhový dôchodok (trvanie služobného pomeru v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok) a spôsob určenia sumy výsluhového dôchodku.

Z uvedeného je zrejmé, že navrhovateľke rozhodnutím GR ZVJS nebol priznaný starobný dôchodok. Bol jej priznaný výsluhový dôchodok a iba výška výsluhového dôchodku bola odvodená od výšky starobného dôchodku s prídavkom k tomuto dôchodku podľa skorších predpisov.

Z evidenčných listov o dobách zamestnania (poistenia) vyplýva, že navrhovateľka bola dôchodkovo poistená aj v dobe od 04.08.1964 do 01.08.1966 (doba štúdia) a od 02.08.1966 do 14.10.1978 (doba tzv. civilného zamestnania).

Otázku povahy výsluhového dôchodku ako dávky v starobe najvyšší súd riešil napríklad v rozsudku sp. zn. 4So/189/2008 z 29. mája 2008. V predmetnom rozsudku najvyšší súd uviedol: „Z dôvodovej správy k zákonu č. 222/2003 Z.z." o zvýšení dôchodkov v roku 2003 a o zmene a doplnení niektorých zákonov v oblasti sociálneho zabezpečenia, ktorým bolo okrem iného novelizované aj ustanovenie § 21 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb., „vyplýva záver, že zámerom zákonodarcu bolo dosiahnuť, aby od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení) výsluhový dôchodok i dávky výsluhového zabezpečenia považované za výsluhový dôchodok podľa § 124 zákona č. 328/2002 Z.z. plnili funkciu starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho poistenia (zabezpečenia) vo výške primeranej dobe trvania služobného pomeru ako dávka sociálneho zabezpečenia existujúca či už samostatne alebo popri starobnom dôchodku, na ktorý vznikne nárok dovŕšením dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení).

Súčasne zámerom zákonodarcu bolo zákonom č. 328/2002 Z.z. zabezpečiť, aby pomerná výška výsluhového dôchodku bola vyššia ako keby policajtom bola doba profesionálnej služby hodnotená len vo všeobecnom systéme sociálneho zabezpečenia. Z toho teda vyplýva záver, že úmyslom zákonodarcu bolo, aby súčet výsluhového dôchodku a starobného dôchodku zo všeobecného systému sociálneho poistenia bol vyšší, resp. aspoň rovnaký ako suma starobného dôchodku poistenca, ktorý mal všetky doby zamestnania hodnotené len vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia (zabezpečenia).

Odvolací súd poukazuje aj na svoj rozsudok z 26.10.2016, sp. zn. 9So/45/2015, v ktorom poukázal na to, že v zmysle článku 33 ods. 2 Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach (č. 128), vyhláseného v Zbierke zákonov pod č. 416/1991 Zb. (ďalej len „Dohovor“), ak má alebo ak by mala inak chránená osoba nárok na dávku ustanovenú v tomto Dohovore a ak dostáva inú peňažnú dávku sociálneho zabezpečenia za tú istú sociálnu udalosť (prežitie ustanoveného veku), môžu sa dávky podľa tohto Dohovoru krátiť alebo zastaviť za určených podmienok a v určenom rozsahu za podmienky, že časť dávok, ktorá sa kráti alebo je zastavená, nepresahuje druhú dávku.

Z článku 33 ods. 2 Dohovoru podľa názoru odvolacieho súdu vyplýva, že v prípade súbehu nárokov na starobný dôchodok tak zo všeobecného, ako aj osobitného systému sociálneho poistenia (zabezpečenia), je v zmysle Dohovoru možné starobný dôchodok zo všeobecného systému iba krátiť a to najviac o sumu, ktorá neprevyšuje sumu výsluhového dôchodku (príspevku za službu považovaného za výsluhový dôchodok).

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 veta prvá O. s. p. zmenil tak, že rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní bude úlohou odporkyne posúdiť nárok navrhovateľky na starobný dôchodok znova. Bude potrebné urobiť výpočet starobného dôchodku podľa zákona č. 100/1988 Zb.

O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, keďže navrhovateľka si náhradu trov konania neuplatnila.

Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.